

Koštuřík, Pavel

Výšinné sídliště u Oslavan a poznámky k mladšímu období kultury s moravskou malovanou keramikou

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1980, vol. 29, iss. E25, pp. [65]-73

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108920>

Access Date: 03. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

PAVEL KOŠTUŘÍK

VÝŠINNÉ SÍDLIŠTĚ U OSLAVAN A POZNÁMKY K MLADŠÍMU OBDOBÍ KULTURY S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU

Výšinné sídliště kultury s moravskou malovanou keramikou (dále MMK) leží západně města na ostrožně obtékané z jihozápadní strany Ketkovským potokem a ze severovýchodu je obtéká říčka Balinka. Prudké svahy má výšinné sídliště hlavně směrem východním a jižním. Na severozápad přechází ostrožna pozvolna v okolní terén. Kulturní vrstva na lokalitě není příliš mocná. Způsobila to hlavně erozivní činnost a snad i slabé osídlení. Již V. Čapek předpokládal na místě, kde stojí dnes nejstarší hospodářská budova, příkop a val.¹ V současné době nelze zaujmout k tomuto konstatování žádné stanovisko, neboť dnes zde přibýlo hospodářských budov JZD a okolní terén je značně porušen stavebními úpravami. Jisté opevnění můžeme snad předpokládat i na jiných místech, kde jsou pro to v terénu určité náznaky (obr. 1).

Výšinné sídliště v „Zaražených“ nebo také u „Dvorka“ objevil a stručně popsal na konci minulého století známý ornitolog V. Čapek z Oslavan, který působil na Ivančicku jako archeolog-amatér. Objev popisované lokality patřil k jedněm z nejstarších, které byly zjištěny v území, o němž dlouho nebylo známo z pravěkého osídlení nic bližšího. Objevitel zmíněné lokality zde provedl první archeologický průzkum a zjistil štípané i broušené kamenné nástroje. Z keramických fragmentů nacházel na tomto sídlišti hrubé stěpy s plastickou výzdobou. V. Čapek je dával do souvislosti s hradiskem bílovickým na Svitavě a s hradiskem u Senorad.² Blíže tedy výšinné sídliště v „Zaražených“ chronologicky nezařadil, spíše uvažuje o podobnostech na základě srovnání pravěkých nálezů. Nutno ovšem podotknout, že lokalitu popisoval v období, kdy ještě nebyla známa kultura s MMK. Objevil ji teprve roku 1888 J. Palliardi ve Znojmě-Novosadech.³ Blíže se uvedeným sídlištěm zabýval J. Knies, jenž je podrobně popsal, a získal do své sbírky i materiál od V. Čapka.⁴ J. Knies pořídil půdorys výšinného sídliště u „Dvorka“ a blíže

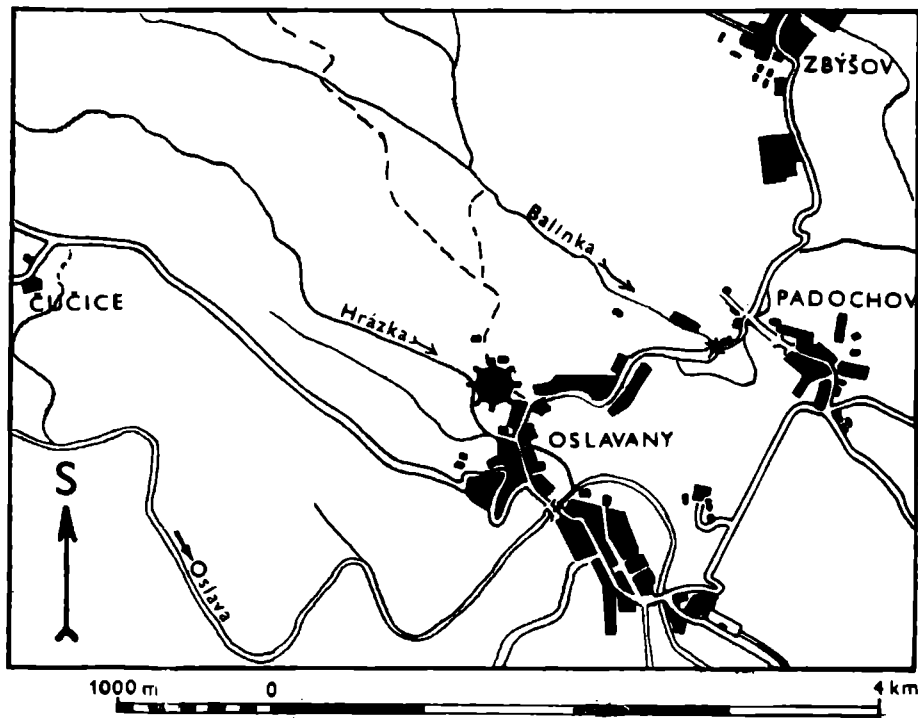
¹ V. Čapek, *Objevy archaeologické na Ivančicku*, ČVMSO I, 1884, 123.

² V. Čapek, *op. cit.*, 123–124.

³ J. Palliardi, *Předhistorické památky města Znojma*, ČVMSO VI, 1889, 73, 146.

⁴ J. Knies, *Předhistorické hradiště oslavanské „u Dvorka“*, ČVMSO X, 1893,

vedenou lokalitu charakterizoval. Stručně zhodnotil nálezy, především štípanou a hlazenou kamennou industrii a upozornil i na nálezy keramických fragmentů, které jsou v některých případech na vyobrazeních nesprávně orientovány.⁵ Výšinné sídliště zařadil na základě nálezů a analogií do období staršího neolitu přesto, že byla již známa keramická náplň kultury s MMK. Lze říci, že studie J. Kniese vyčerpávajícím způsobem podala obraz o lokalitě, ležící západně Oslavan a byly v ní vyhodnoceny dosud známé nálezy. Autor studie rovněž uvažoval odkud se vzal název tratě v „Zaražených“ a píše, že původně zněl pravděpodobně název v „Zahražených“, což by svědčilo

Obr. 1. Oslavany, okr. Brno-venkov. Situační pláněk výšinného sídliště v „Zaražených“.
(Kresba M. Bálek.)

o existenci opevnění. Snad v místech nejstarší hospodářské budovy — tedy dvorku — jak již uváděl V. Čapek (viz výše). Při popisu lokality se J. Knies též zmiňuje o pozůstatku valu na východní straně sídliště, kde by měl své opodstatnění.⁶ V prvních desetiletích našeho století zde prováděl sběry významný oslavanský archeolog-amatér V. Gross. Nálezy získané z této lokality jsou uloženy v jeho soukromé sbírce. Je to nepočtená, ale významná kolekce podle níž lze bezpečně popisovanou lokalitu datovat do nejmladšího období

⁵ J. Knies, op. cit., 90.

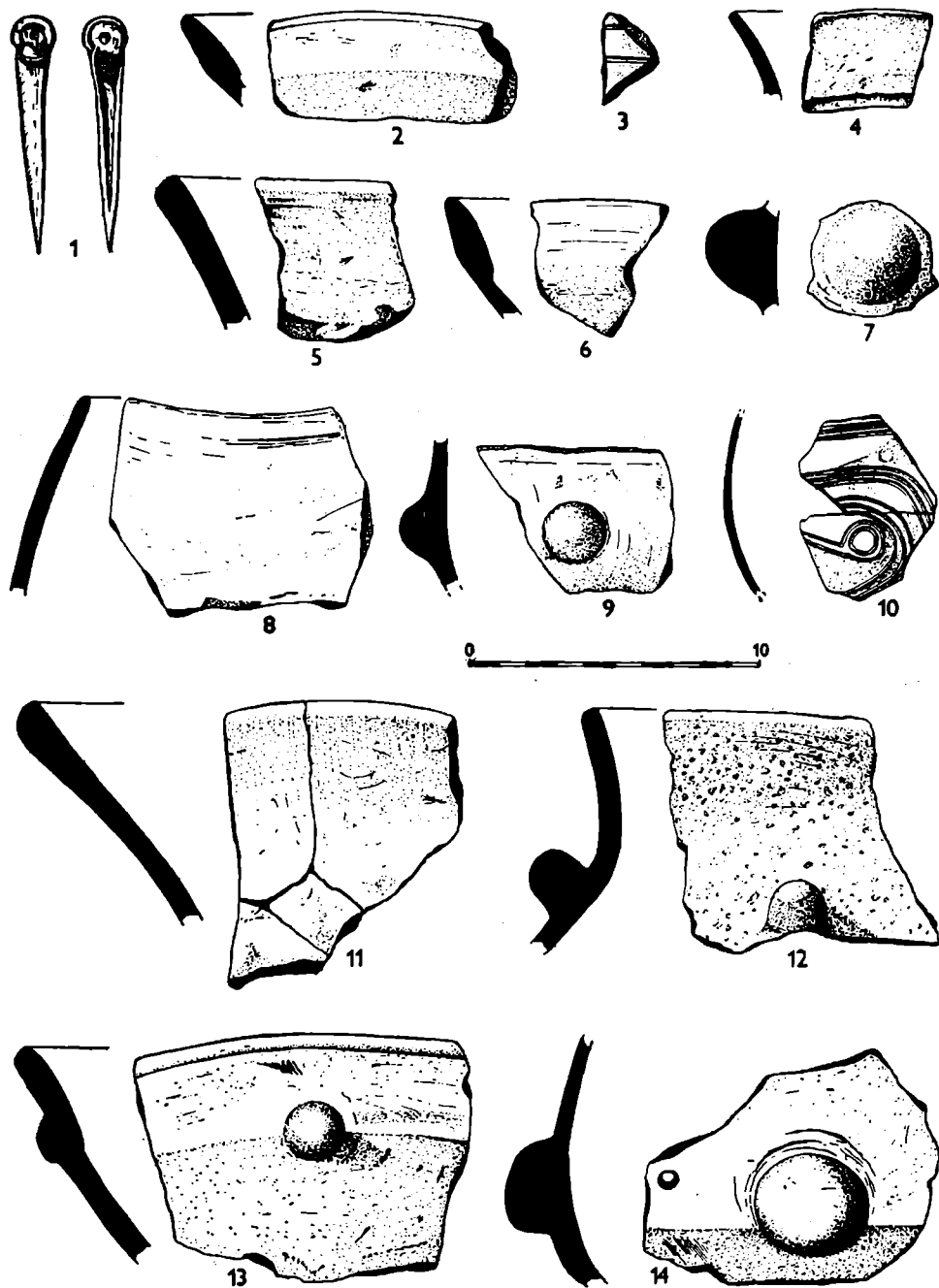
⁶ J. Knies, op. cit., 86.

kultury s MMK.⁷ Dosavadní nálezy potvrzují osídlení pouze v období kultury s MMK. Snad v budoucnu se prokáže i další osídlení, neboť se nezdá, že by tak výhodná poloha byla osídlena jen v období neolitu či v počátcích eneolitu a v průběhu dalších epoch zůstala sterilní. Můžeme se domnívat, že osídlení levého břehu Oslavy bylo v těchto končinách zcela ojedinelé a svědčí o velkém rozšíření lidstva kultury s MMK, které proniklo do oblastí, kde bylo pozdější osídlení řídké. Je to zvláštní jev, s nímž se setkáváme v závěrečném období neolitu a v počátcích eneolitu, kdy dochází k budování sídlišť tohoto charakteru. Vzhledem ke starším sídlištím lidu kultury s MMK dochází k náhlému obratu ve způsobu budování sídlišť. V mladším období zmíněné kultury známe jednak nížinné lokality (Štěpánovice), jednak kromě nich přicházejí do obliby výšinná sídliště, která byla v některých případech i opevňována. Na Moravě leží výšinná sídliště kultury s MMK většinou poblíž vodních toků, převážně ale na periférii pravěkého osídlení. Nesmíme ovšem opomenout, že v uvedených oblastech hrála svou roli konfigurace terénu, ale přesto se neubráníme dojmu zvláštního postavení těchto lokalit. Bohužel výzkum sídlišť není stále na takové úrovni, z níž by se dalo spolehlivě usuzovat o složení a uspořádání osady, i když určité náznaky postupně získáváme díky archeologickému výzkumu neolitického sídliště v trati „Sutny“ u Těšetic—Kyjovic a další poznatky poskytl výzkum na hradisku u Kramolína i v Jezeřanech—Maršovicích.⁸ Současný stav znalostí o sídlištní struktuře a rozmístění obytných i sídlištních jednotek není příliš jasný. Ve starším období kultury s MMK budoval lid sídliště v otevřeném terénu, i když některá byla opevněna — například Těšetice, Křepice, Bulhary aj. Prozatím jsme se však nesetkali s lokalitami staršího stupně, které by byly vybudovány na výšinných polohách. Pozůstatky osídlení na výšinných lokalitách patří nejdříve střednímu a po té závěrečnému období kultury s MMK. Je to období spojené s přítomností červenobílého malování. V tomto úseku muselo dojít v rámci společnosti kultury s MMK k zatím nám neznámým změnám, které rovněž přivedily rozšíření uvedené kultury na větší území. Často do takových oblastí, kde nebyly příliš vhodné podmínky k zemědělskému způsobu života, neboť půda zde měla daleko menší bonitu a rovněž klimatické podmínky nebyly příliš vhodné.

Nejvhodnějším a nejspolehlivějším pramenem k třídění neolitických kultur zůstává nadále keramika, která nejrychleji zachycuje změny ve vývoji neolitické kultury. Z keramických fragmentů, získaných z výšinného sídliště u Oslavan má největší význam pro datování archeologický materiál ze sbírky V. Grosse z Oslavan (obr. 2). Je to soubor poměrně malý, ale výrazný a na několika keramických exemplářích jsou zachyceny prvky dostatečně charakterizující určitý vývojový úsek kultury s MMK. Grossova kolekce obsahuje jednak kvalitně zhotovené keramické fragmenty, jednak se setkáváme se střepovým materiálem hrubšího provedení (obr. 2: 12). Z dobře provedeného keramického materiálu nutno rozlišit bíle malovanou keramiku na červeném podkladu nebo na přirozeném světlejším povrchu a keramiku se zvláštní po-

⁷ Děkuji M. Krýdlové za umožnění studovat archeologický materiál ze sbírky V. Grosse.

⁸ V. Podborský, Šest let terénního archeologického výzkumu neolitického a halštatského sídliště v „Sutnách“ u Těšetic—Kyjovic, SPFFBU E 18—19, 1973—1974, 5—33. Děkuji I. Rakovskému za umožnění studovat archeologický materiál z Jezeřan—Maršovic.

Obr. 2. Oslavany, okr. Brno-venkov. Výběr archeologického materiálu z výšinného sídliště v „Zaražených“. (Kresba M. Bálek—J. Janíková.)

vrchovou úpravou. Řadíme ji na základě Palliardiho periodizace do závěrečného období této kultury.⁹ Jde o keramiku černě leštěnou, na jejímž povrchu je zvláštní vrstvička dokonalého provedení. Dále soubor obsahuje část pohárku, jehož tělo zdobí soustava žlábků v kombinaci s důlky (obr. 2: 10). Analogie k uvedenému keramickému fragmentu známe pouze z moravského prostředí ze džbánického hromadného hrobu, který byl objeven v roce 1937 J. Horňanským. Uvedený hromadný hrob publikoval pak náleze společně s J. Skutilem.¹⁰ Vhloubená výzdoba jak na keramickém fragmentu z Grossovy kolekce, tak i nález J. Horňanského z hromadného džbánického hrobu má nápadné shody.¹¹ Rovněž tvary plastické výzdoby z výšinného sídliště u „Dvorka“ odpovídají mladšímu období kultury s MMK. Podle dosavadních znalostí i názorů na třídění kultury s MMK by se dalo říci, že keramická kolekce z oslavanského výšinného sídliště náleží do fáze IIa a IIb podle J. Palliardiho.¹² Podobnou situaci zjišťujeme i v keramickém materiálu z hradiska u Kramolína, kde ovšem není ve větším množství zastoupena keramika zdobená žlábkováním. Na hradisku u Kramolína rovněž nacházíme společně keramický materiál červenobílé malby s keramikou, která se běžně klade až do závěrečného období kultury s MMK. Při této příležitosti bych chtěl říci, že situace při zařazování archeologického materiálu nebude tak jednoduchá. U sídlištního materiálu musíme brát v úvahu i starší příměs v jednotlivých sídlištních objektech. Kolekce z oslavanského výšinného sídliště mohla patřit delšímu časovému úseku osídlení lidem kultury s MMK. Dosud nastíněné konstatování je přijatelné a podobnou situaci známe i z jiných lokalit. Proti uvedenému tvrzení se staví archeologický materiál z džbánického hromadného hrobu, kde na nádobách v tomto uzavřeném nálezovém celku spatřujeme výzdobu provedenou žlábkováním v kombinaci s důlky a vedle vhloubené výzdoby zjišťujeme výzdobu červenobílou barvou. Zde máme jedinečný důkaz pro výskyt obou druhů výzdoby ve stejném časovém úseku, což podporuje tvrzení, že počátek a konec určitých fází či subfází není ostře ohraničen a vývoj zřejmě probíhal plynule. Obliba starší výzdoby přetrvávala vždy určitou dobu do následujícího období. Je pravděpodobné, že džbánický hromadný hrob reprezentuje přechodnou fázi či subfázi, v níž se jednak objevuje výzdoba provedená červenobílou malbou, jednak výzdoba zhotovená vhloubenou technikou s dalším charakteristickým zbožím mladšího období kultury s MMK. Vývoj probíhal zřejmě tak, že bylo postupně upuštěno od červenobílé malby a naprosto převládly techniky charakteristické pro nejmladší období — výzdoba provedená různými žlábků, jamkami, důlky apod. K nim se přidávaly různé provedené výčnělky a další tvary plastické výzdoby, zdůrazňující celkovou profilaci keramických tvarů mladšího období kultury s MMK. Jako přežitek z předchozího období zůstávala ojedinelé malba jak bílá, tak i červená. Charakteristickou lokalitou, kde se objevuje v naprosté převaze vhloubená výzdoba (žlábkování) v kombinaci s příznačnými výčnělky a s ojedinelým výskytem malby je Boskovštejn,

⁹ E. Šimek, Problémy moravské prehistorie, ČMM 59, 1935, 33, poznámka 2.

¹⁰ J. Horňanský — J. Skutil, Hromadný hrob kultury s keramikou malovanou ve džbánicích u Mor. Krumlova, OP XIV-2, 1950, 333—336; J. Horňanský, nálezový deník z roku 1937.

¹¹ P. Košťálek, Die Lengyel-Kultur in Mähren, Die jüngere mährische bemalte Keramik, StAÚ Brno I-6, 1972, Praha 1973, Taf. 1: 14.

¹² E. Šimek, op. cit., 33.

trať „Písařovicovo pole nad rybníkem“. Do nejmladšího období této kultury dávali nálezy z jmenované lokality již J. Palliardi a F. Vildomec.¹³ Dalším příznačným rysem je početné zastoupení černě leštěné keramiky a absence červeně leštěného zboží (nepravá terra sigillata). Domnívám se, že první výskyt červeně leštěné keramiky (pravděpodobně vznikla z červeného monochromního nátěru), jejíž rozšíření je dáno v určitém regionu, náleží do období výskytu bílého malování na červeném podkladu a přežívá do následujícího časového úseku. Pro uvedený předpoklad máme důkaz v uzavřeném nálezovém celku, který tvoří kostrový hrob z Těšetic-Kyjovic.¹⁴ Ve zmíněném hrobu byl společně uložen mimo jiné pohárek se zbytky červenobílého malování a nádoba zhotovená technikou nepravé terra sigillaty. Z hlediska zastoupení jednotlivých keramických tříd a výzdobných technik v uzavřeném nálezovém celku lze říci, že je ve srovnání s džbánickými hromadným hrobem starší. Podobný uzavřený nálezový celek představuje kostrový hrob z Klobouk u Brna, v němž se nacházel tenkostěnný pohárek, keramický fragment s monochromním červeným nátěrem a střep zhotovený sigilátovou technikou.¹⁵ Bílá malba není doložena, ovšem je pravděpodobné, že se nemusela dochovat. Důkaz o výskytu nepravé terra sigillaty v období červenobílého malování máme i na hradisku u Kramolína, kde je na jednom keramickém fragmentu zhotoveném sigilátovým provedením bílý nátěr.

Nejblíže sídliště oslavanské lokalitě, kde se společně objevuje červenobílé malování s vhloubenou výzdobou provedenou žlábkováním, známe z Nové Vsi z tratě „Kopaniny“.¹⁶ Na základě rozboru keramických fragmentů z uvedené lokality můžeme konstatovat, že obě sídliště v určitých fázích existovala ve stejnou dobu. Osídlení v trati „Kopaniny“ prodělávalo ovšem delší vývoj, přibližně od šáreckého stupně kultury s lineární keramikou. Podobných lokalit se společným výskytem keramického materiálu zdobeného červenobílou malbou, vhloubenou výzdobou a příslušnými plastickými tvary existovalo v prostoru Moravy více. Uvedené příklady jsou pouze ty nejvýraznější. Další archeologické památky z výšinného sídliště u Oslavan zastupuje v Grossově sbírce štípaná kamenná industrie, větší zlomek tuhy, která byla pravděpodobně používána ke zhotovování černě leštěné keramiky, a menší šídlo (obr. 2: 1). Zmíněná štípaná kamenná industrie představuje většinou odpad a kromě několika čepelek není znám žádný nástroj. Výšinné sídliště v „Zaražených“ západně Oslavan patří, jak již bylo zmíněno výše, k charakterističtější sídlištím mladšího období kultury s MMK. Rovněž svědčí o pronikání nositelů této kultury do oblasti dříve neosídlených či osídlených sporadičky. Archeologické prameny z uvedené lokality přesto, že nejsou bohatě zastoupeny, jednoznačně ukazují na osídlení až v mladším období. Při této příležitosti je nutné se zmínit, že oslavanský katastr poskytl místo i pro vybudování sídliště ve starším období

¹³ J. Palliardi, Sídlíště z mladší doby kamenné u Boskovčtýna, Pravěk VII, 1911, 40–48, 125–141; F. Vildomec, O moravské neolithické keramice malované, OP VII–VIII, 1928/1929, 35–37.

¹⁴ P. Košťuťík, Hrob kultury s moravskou malovanou keramikou v opevněné části neolithického sídliště v Těšeticích–Kyjovicích, SPFFBU E 17, 1972, 55–59.

¹⁵ J. Ondráček, Neolithický hrob z Klobouk u Brna, AR XX-2, 1968, 145–149.

¹⁶ P. Košťuťík, Neolithické sídliště v poloze „Kopaniny“ u Nové Vsi, okr. Brno-venkov, SPFFBU E 22–23, 1977–1978, 77–81.

kultury s MMK a to v trati „Luže“. Zmíněná lokalita patří na základě nálezů do nejstaršího období této kultury.

Při srovnání archeologického materiálu z jiných lokalit docházíme k závěru, že keramický materiál zdobený červenobílým malováním není charakteristický pouze pro jednu časovou fázi, jak se o tom zmiňoval již F. Vildomec. Uvedl, že i J. Palliardi zastával názor o výskytu bílé keramiky v mladším období kultury s MMK.¹⁷ Jeho názory potvrzuje a upřesňuje keramický soubor z hrobu v Těšeticích-Kyjovicích a nálezy z hromadného džbánického hrobu. Další materiál známe i ze sídlištních objektů. Domnívám se, že bílá malba v kombinaci s červenou existuje již na konci prvního stupně kultury s MMK, potom postupně přechází do středního období, kdy je i na Slovensku bíle malovaná keramika. Dále vystupuje i v mladších fázích společně s keramickým materiálem, jehož výzdoba odpovídá až nejmladšímu období kultury s MMK. Výskyt červenobílého malování končí zřejmě až v nejmladší fázi kultury s MMK, kdy převládly naprosto jiné techniky výzdoby a jako přežitek se na keramických tvarech objeví červená, více však bílá malba v nepočetném zastoupení. Přežitky oblíbení malování nekončí tedy ve středním období této kultury, ale díky tradici se udržují téměř po celou dobu existence zmíněné kultury. Uvedený předpoklad podle mého názoru plně podporují hrobové celky z Těšetic-Kyjovic a Džbánic. K nim můžeme přidat i některé objekty ze sídlišť.

Ve druhém stupni kultury s MMK možno předpokládat následující vývoj:

IIa₁ — klasická fáze, v níž se vyskytuje červenobílé malování s ostrou profilací nádob, s příznačnými polokulovitými nebo kulovitými výčnělky, rohatými uchy, s typickou vhloubenou výzdobou — záseky na lomu výdutě a na okrajích nádob. Četné prvky výzdoby i profilace vycházejí z I. stupně kultury s MMK. Lokality: Klentnice, Milovice, některé objekty z Jezeřan—Maršovic.

IIa₂ — subfáze s přítomností bíločerveného malování a první výskyt nepravé Terry sigillaty. Stavba nádob není již tak závislá na prvním stupni kultury s MMK, podobně jako výzdoba. Lokality: Těšetice-Kyjovice (hrob), Klobouky u Brna (hrob), Střelice — „Sklep“ (mladší).

IIa₃ — subfáze (nebo regionální záležitost?) s existencí červeně a černě leštěného zboží. Keramika má všechny znaky druhého stupně kultury s MMK. Červenobílé malování se objevuje pouze v menší míře. Lokality: Kramolín.

IIa₄ — subfáze s výskytem malované výzdoby provedené bílou sprašující malbou na červeném nebo světlém základě s prvními projevy závěrečného období kultury s MMK. Přítomnost vhloubené výzdoby — především žlábkování a důlků v některých keramických tvarech je kvalitně upraven. Početní zastoupení nepravé Terry sigillaty slabne. Lokality: Džbánice (hromadný hrob), Čtidružice, Kramolín (některé objekty), Oslavany „Dvorek“, Nová Ves „Kopaniny“, Štěpánovice aj.

IIb — fáze kultury s MMK (nejmladší období kultury), pro níž je typická vhloubená výzdoba velké rozmanitosti, s příslušnými tvary plastické výzdoby. Absence nepravé Terry sigillaty, velký výskyt černě leštěné keramiky na jihozápadní Moravě. V keramických tvarech převládají formy charakteristické pouze pro nejmladší období. Ojedinelý výskyt bílé nebo červené barvy na keramice. Na lokalitách severní Moravy vystupují s největší pravděpodobností keramické fragmenty jordanovské kultury. Lokality: Boskovštejn— „Pisa-

¹⁷ F. Vildomec, O soškách z doby kamenné, ČVMSO XXXVI, 1925, 1, poznámka 2.

řovicovo pole nad rybníkem“, Jezeřany-Maršovice (některé objekty), Těšetice-cihelna, Rybníček, Troubelice, Uničov aj.

Гипотетické naznačení vývoje kultury s MMK ve II. stupni vychází z dlouhodobého studia archeologického materiálu uvedené kultury a přispěly k němu především velké výzkumy na hradisku u Kramolína, v Těšetících-Kyjovicích, v Jezeřanech-Maršovcích atd. Naznačené třídění vychází především z jihomoravských lokalit, kde známe situaci v uvedeném období mnohem lépe než na severu nebo na východě Moravy. Je to třídění zdaleka ne definitivní, předpokládané, a teprve úplné zpracování fondů z nových výzkumů (Kramolín, Jezeřany-Maršovice) může uvedenou pracovní hypotézu vyvrátit nebo částečně pozměnit.

ПОСЕЛЕНИЕ НА ВОЗВЫШЕНИИ ВБЛИЗИ ОСЛАВАН И ЗАМЕЧАНИЯ К ПОЗДНЕМУ ПЕРИОДУ КУЛЬТУРЫ С МОРАВСКОЙ РАСПИСНОЙ КЕРАМИКОЙ

Поселение на возвышении в „Зараженных“ недалеко от хозяйственных адаций, называемых также „У дворики“, расположено на холме, обтекаемом с юго-западной стороны Кетковским ручьем и с северо-востока речушкой Балинкой. Оно было открыто в прошлом веке выдающимся орнитологом В. Чапеком из Ославан и подробно описано также Я. Книзмом. Упомянутые археологи-любители оставили немногочисленную коллекцию археологического материала, которая сейчас находится в Моравском музее г. Брно. Небольшая коллекция из описываемого местонахождения хранится также в музее в Иванчицах и больше всего археологического материала содержит коллекции В. Гросса из Ославан.

Немногочисленным же археологический материал из описываемого поселения на возвышении можно однозначно включить в поздний период культуры с моравской расписной керамикой. На керамических фрагментах характерны прежде всего кавеляция, соединенная с ямками, типичные выступы и, наконец, черная полированная керамика, представляющая доброкачественные изделия времени заключительного периода упомянутой культуры. В большой мере там была представлена также накольчатая и шлифованная каменная индустрия, которая хранится прежде всего в Моравском музее г. Брно и в музее в Иванчицах.

Археологический материал поселения на возвышении в Ославанах можно отнести к периоду, предшествующему самому позднему отрезку времени культуры с моравской расписной керамикой. Для упомянутого временного отрезка характерно наличие красно-белой окраски вместе с углубленным украшением, главным образом, украшенные орнаментами.

Описываемое поселение на возвышении недалеко от Ославан расположено на окраине доисторического поселения, которое продвигалось вдоль реки Ослavy. В западном направлении встречаются доисторические находки лишь спорадически, также как и в областях, расположенных в северном направлении. На основании полученных археологических источников можно прийти к заключению, что поселение на возвышении вблизи Ославан было заселено единовременно, на короткий срок; там, к сожалению, не нашлось больше археологического материала.

Перевел Алеш Бранднер

HÖHENSIEDLUNG BEI OSLAVANY UND BEMERKUNGEN ZUM JÜNGEREN ZEITABSCHNITT DER KULTUR MIT MÄHRISCHER BEMALTER KERAMIK

Die Höhensiedlung in „Zaražený“ in der Nähe von Wirtschaftsgebäuden, wo man auch beim „Dvorek“ sagt, liegt auf einer Sporenlage, die von der Südwestseite der Bach Ketkovský und von der Nordostseite das Flüsschen Balinka umflossen wird. Sie wurde im vorigen Jahrhundert von dem bedeutenden Ornithologen V. Čapek aus Oslavany entdeckt und von J. Knies eingehend beschrieben. Von den erwähnten Amateur – Archäologen stammt eine kleinere Kollektion archäologischen Materiales, die im Mährischen Museum in Brno deponiert ist. Eine kleinere Sammlung von der angeführten Lokalität ist im Museum in Ivančice und das meiste archäologische Material enthält die Sammlung von V. Gross aus Oslavany.

Das nicht allzu reiche archäologische Material von der beschriebenen Höhensiedlung kann eindeutig in den jüngeren Zeitabschnitt der Kultur mit mährischer bemalter Keramik eingereiht werden. Auf den keramischen Fragmenten ist es vor allem die charakteristische Kannelierung mit Dellen verbunden, die typischen Knubben und schliesslich die schwarz geglättete Keramik, die eine Qualitätsware aus dem Abschlussabschnitt der erwähnten Kultur vorstellt. In einem grossen Ausmass war hier auch die Spalt und geglättete Steinindustrie vertreten, die vor allem im Mährischen Museum in Brno und im Museum zu Ivančice deponiert ist.

Das archäologische Material von der Höhensiedlung bei Oslavany kann in den Zeitabschnitt (Subphase) eingereiht werden, der dem jüngsten Abschnitt der Kultur mit mährischer bemalter Keramik voranging. Für den angeführten Zeitabschnitt ist die Anwesenheit der rotweissen Bemalung gemeinsam mit eingetiefter Verzierung charakteristisch, vor allem verschiedene Ziermotive durch Kannelierung, Grübchen und Dellen hergestellt.

Die beschriebene Höhensiedlung in der Nähe von Oslavany liegt auf der Peripherie der vorgeschichtlichen Besiedlung, die längs des Flusses Oslava fortschritt. In westlicher Richtung erscheinen prähistorische Funde nur sporadisch, ähnlich wie in Räumen, die nördlich liegen. Aus den gewonnenen archäologischen Quellen kann geurteilt werden, dass die Höhensiedlung bei Oslavany einmalig kurzfristig besiedelt war; leider findet man hier keine grössere Menge archäologischen Materials vor.

Übersetzt von Rudolf Tichý

